

KotoDia

Koulutus, ohjaus ja mentorointi
kotouttavan diakonian tueksi

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

SATAEDU

Inklusiivisuus ja osallisuus

Oikeus kuulua yhteisöihin,
sen sijaan, että sijoitettaisiin erillisiin
järjestelmiin

Täysi osallistuminen

Integraatio = yhdistäminen, ryhmästä
erillään ollut palautetaan porukan pariin

Inklusio = lähtökohtana on porukan
jäsenyys, mutta erityistarpeet otetaan myös
huomioon ja niihin vastataan

***Tarve kuulua johonkin on yksi
perustarpeistamme***

Integroituuko tulija yksin vai muokkautuuko koko yhteisö?

- Usein maahanmuuttajien kohdalla puhutaan integraatiosta suomalaiseen yhteisöön. Silloin suomalaisesta yhteisöstä tulee ongelmaton onnistumisen perusmitta. Tällainen täydellinen yhteisö on tietenkin kuvittelua.
- Eri kieli- ja kulttuuritaustasta tulevien saapuminen yhteisöömme voi paljastaa muutostarpeita, joihin vastaamalla yhteisöstä tulee vastaanottavampi kaikille.

-Kukaan ei tervehdi ulkomaalaisia seurakunnassa.

Kaikki puhuvat vain vanhojen kavereidensa kanssa.

-Emme me puhu suomalaisillekaan uusille tulijoille.

Pitäisikö näin olla vai voiko yhteisön kulttuuri muuttua?

Sen sijaan, että suomalaiset pääsääntöisesti järjestävät toimintaa maahanmuuttajille, toimitaan yhdessä.

Pääperiaatteeksi ja lähtökohdaksi osallistuminen perustoimintaan, joka huomioi eri kieli- ja kulttuuritaustaiset osallistujat.

Tarpeen mukaan järjestetään myös erillistä maahanmuuttajille suunnattua toimintaa, mutta suunnitellen yhdessä kohderyhmän kanssa.

Mielipiteet, toiveet ja tarpeet huomioidaan toimintojen suunnittelussa.

Tavoite samassa toiminnassa voi olla eri kohderyhmillä erilainen.

Inklusiivisuuden askeleet

(Lähde: United Nations, Creating an Inclusive Society: Practical Strategies to Promote Social Integration, Draft <https://www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2009/Ghana/inclusive-society.pdf>)

1. Näkyvyys

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien läsnäolo tehdään näkyväksi, heidät huomioidaan, heille annetaan ääni ja heidät otetaan huomioon osana yhteisöä. Varo kuitenkin "sirkusefektiä".

Onko tiedossa, mitä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä on? Onko tiedossa heidän määränsä?

2. Huomioonottaminen

Eri ryhmien toiveet ja tarpeet otetaan huomioon, kun sovitaan käytännöistä ja toiminnasta.

3. Pääsy sosiaalisiin verkostoihin

Tämä on osoittautunut monessa paikassa korkeaksi kynnykseksi ylittää.

Miten tätä voisi parantaa? Mitä sosiaalisia verkostoja seurakunnassa on ja miten niihin yleensä päästään?

4. Oikeudet: Oikeus osallistua tasaveroisesti, oikeus olla erilainen.

Erilaisuus on meille toisinaan epämiellyttävää. Miten tässä asiassa voisi toimia?

5. Resurssit, millä osallistua täysillä yhteisön toimintaan

Mitkä asiat voivat toimia esteinä? Miten niitä voisi poistaa teidän yhteisössänne?

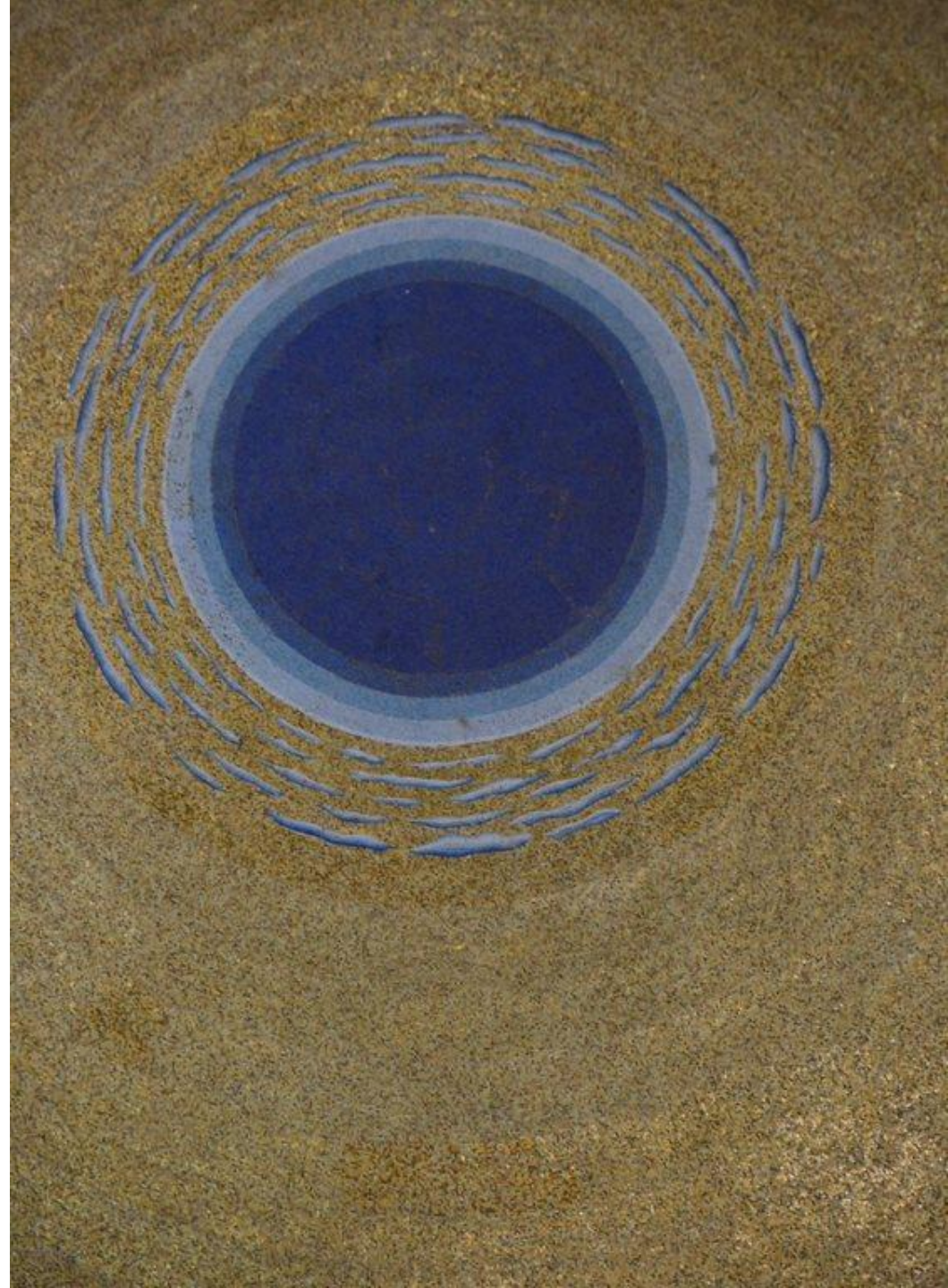
- Aikaisemmin maahanmuuttajille on järjestetty erillistä ja usein rinnakkaista toimintaa.
 - Seurakunnan päätoimintaan ja –ohjelmaan osallistuminen on ollut vain osittaista.
 - *Mihin toimintaan maahanmuuttajia osallistuu vähemmän kuin suomalaisia?*
 - *Mitä palvelutehtäviä seurakunnassa on? Onko niissä mukana maahanmuuttajat?*
 - Perustoiminta on ottanut heikosti huomioon eri kieli- ja kulttuuritaustasta tulevat.
 - *Voisiko perustoiminta olla kieli- ja kulttuuritietoista selittäen mahdolliset uudet asiat? Voisivatko maahanmuuttajatyöntekijät ja tulkit olla tukena tässä?*
 - Osallistuminen ja tieto monista seurakunnan toiminnoista on ollut vähäistä.
 - *Mistä seurakunnan toiminnasta maahanmuuttajat eivät ehkä saa yhtä helposti tietoa kuin suomalaiset?*
- Resurssien ja osaamisen kohdentamisen ja riittämisen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista pitää kaikessa yllä rinnakkaisia toimintoja.
 - Diakonia, lapsityö, opetus, musiikki
 - Joskus kohdennettu toiminta on tarpeen.
 - *Mitkä toiminnat ovat perustellusti erillisiä?*

Elämäntilanteesta
ja taustasta
johtuvat erot, jotka
on hyvä huomioida
yksilöllisesti

- Kielitaito
- Luku- ja kirjoitustaito *Miten lähetän viestin?*
- Monet maahanmuuttajat ovat Suomessa ilman tukiverkkoa, ilman perhettä ja sukua.
 - *Missä tilanteissa sinä hyödynnät omia tukiverkkojasi?*
 - *Miten voisimme auttaa rakentamaan tukiverkkoja?*
- Monet heistä opiskelevat ammattiin Suomeen saavuttuaan, iästä riippumatta, usein siis eri-ikäisenä kuin suomalaiset nuoret. *Missä he voisivat tutustua samanikäisiin?*
- Kulttuurierot.
- Vapaa-ajan määrä.

- Ihmisten kohtaaminen ja tutustuminen pysyvät pinnallisina, jos toiminnot ovat eroteltuja.
 - *Miten ihmiset yleensä tutustuvat toisiinsa? Missä sinä olet tavannut ystäväsi?*
 - *Miten olet tutustunut seurakunnassa uusiin ihmisiin?*
 - -
 - -
 - -
 - -
- Erilliset toiminnot ovat syntyneet tilanteessa, jos on huomattu, että perustoiminnot eivät vastaa maahanmuuttajien tarpeisiin tai ne eivät ole saavutettavia.

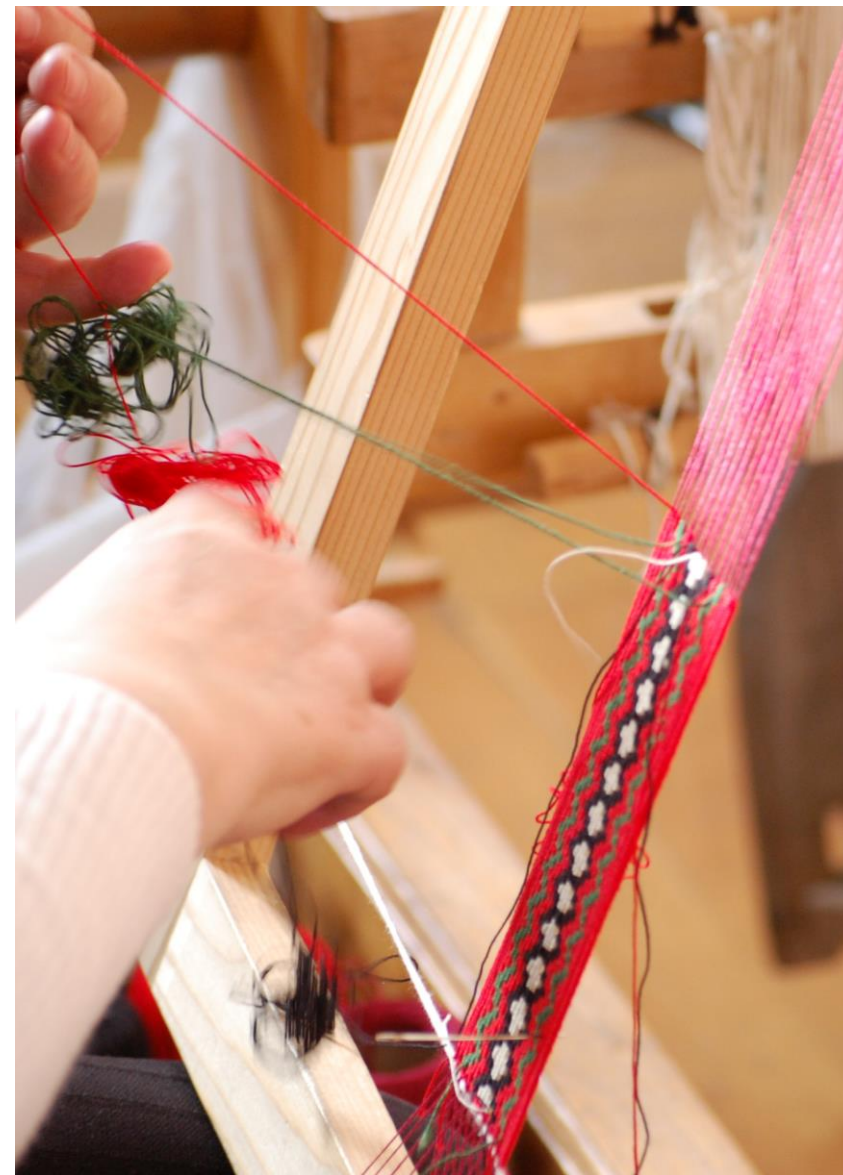
Tavoitteena aidosti monikulttuurinen seurakunta.

- Seurakunnan perustoiminnot ottavat huomioon eri kieli- ja kulttuuritaustaiset.
1. *Miten nämä eri taustat voitaisiin huomioida?*
 2. *Mitä sellaista teet viikon aikana, johon voisit ottaa jonkun mukaan järjestämättä erityistä yhteistä tekemistä?*

Miten kohtaamista voisi järjestää, miten siinä toimia?

- Moi! Mitä kuuluu? –litania on sekin jo jotain.
- Säästä voi ihan hyvin puhua.
- Monesti on helpompi aloittaa puhuminen käsillä olevasta asiasta.
 - *Missä tilanteissa sinun olisi luontevaa löytää jutun juurta? Mitä teet mielelläsi? Mitä yhdessä tekemisen muotoja voisi tuoda seurakuntaan?*
- Missä tilanteissa voisitte luontevasti tutustua ja rupertella, päästä alkuun?
 - Keittiö
 - Talkoot
 - Suomen kielen kerho
 - Peli-ilta/käsityöilta
 - Peli/jumppailta
 - *Miten voimme luoda tällaisia tilanteita? Miten saamme suomalaiset mukaan?*
- Kaikista ei tarvitse tulla sydänystäviä. Muutama hyvänpäiväntuttu on sekin ihan hyvä.

Ei tarvitse järjestää sirkushuveja

- *Mitä ajattelit tehdä sunnuntaina tai ensi viikolla jonain iltana?*
- Jos odotan, että koti on järjestyksessä, minulla on vapaata aikaa ja keksin jotain yhteistä tekemistä tai järjestän retken ja sitten kutsun maahanmuuttajan mukaan, tapahtuu se joskus ja jouluna.
- Menen kävelylle, tuletko mukaan?
- Menen marjaan/kalaan/sieneen/taidenäyttelyyn/uimaan/museoon, ehditkö mukaan?
- Joo, tule vain. Siivotaan ja laitetaan yhdessä ruokaa.
- Pitää pestä ikkunat, mutta ei haittaa, tule tänne vaan.
- Vaihdan auton renkaat illalla. Voidaan samalla jutella.
- Menen pesemään mattoja. Onko sinulla mattoja, joita haluaisit pestä?

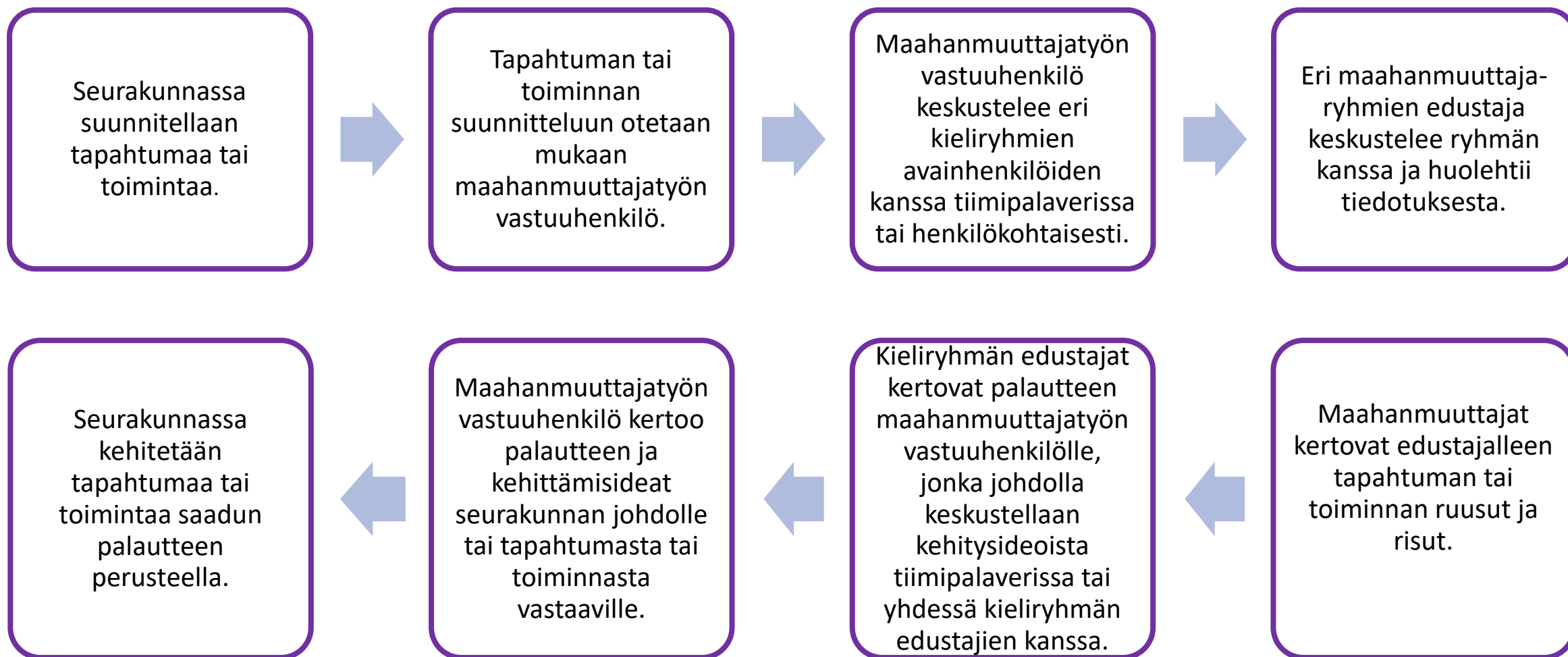
Suora osallisuus vs. välillinen osallisuus

Suora osallisuus

- Eri kielten ja kulttuurien edustajat ovat mukana keittiöllä suomalaisten kanssa.
- He ovat mukana esittämässä jumalanpalveluksessa.
- Maahanmuuttajat järjestävät omakielistä toimintaa ja ovat itse vastuussa sen järjestämisestä.
- He osallistuvat yhdessä suomalaisten kanssa tapahtumiin, talkoisiin ja pienryhmiin.
- Tiimeissä ja johtajina on maahanmuuttajia.
- Kaikki lapset osallistuvat samaan toimintaan.

Välillinen, ketjutettu osallisuus

Missä tapahtumissa tai toiminnoissa yhteisöön kuulumista ja osallisuutta voisi kehittää teidän seurakunnassanne?

- Mitä säännöllisiä toimintoja teillä on? Osallistuvatko kaikki yhtä paljon?*
- Mitä vuosittaisia tapahtumia teillä on? Miten niiden inklusiivisuutta voisi lisätä?*
- Pitäisikö aloittaa jokin uusi, yhteisöllinen tapahtuma?*
- Missä yhteydessä suoraa osallisuutta voitaisiin kehittää?*
- Missä yhteydessä ketjutettu osallisuus ei vielä toimi ja pitäisi kehittää?*

Pohdittavaksi kuvitteellinen esimerkki joulujuhlasta

- Suomalaiset osaavat jouluevankeliumin ulkoa. Se esitetään tai luetaan jollain tavalla joka vuosi joulujuhlissa. On siis haaste saada siihen jotain uutta, että mielenkiinto pysyy.
 - a) Joulujuhlatyöryhmä on päättänyt ottaa modernin lähestymistavan. On valoja ja tanssia, joulun tapahtumiin viitataan näytelmässä, jossa Maria ja Joosef saapuvat autolla hotelliin Helsingissä.
 - b) Joulujuhlatyöryhmä on päättänyt huomioida erityisesti seurakunnan seniorit. Jouluevankeliumi luetaan vuoden 1776 Raamatusta ja ohjelma palaa nostalgisiin muistoihin rekiajeluista ja oljista. Tämä kaikkihan oli nostalgiaa jo heidän nuoruudessaan.
 - c) Suomalaiset saapuvat joulujuhlaan parhaimpiinsa pukeutuneina. Kukaan ei ole kertonut maahanmuuttajille tästä tavasta.
 - d) Jouluevankeliumi päätettiin lukea hauskasti murreversiona.

Mitä sitten
tehdään?

- a) Maahanmuuttajatyöntekijä arvelee, että joulujuhla tulee menemään yli hilseen ja järjestää maahanmuuttajille erillisen joulujuhlan. Heille ei kerrota seurakunnan joulujuhlasta, joten he eivät näe, kun kirkko on kerrankin täynnä, eivätkä tiedä, miten suomalaiset joulua juhlivat.
- b) Järjestetään tulkkaus joulujuhlaan.
- c) Lauletaan pari englanninkielistä joululaulua.
- d) Luetaan jouluevankeliumi eri kielillä.
- e) *Joulujuhlassa...*

Ideoita

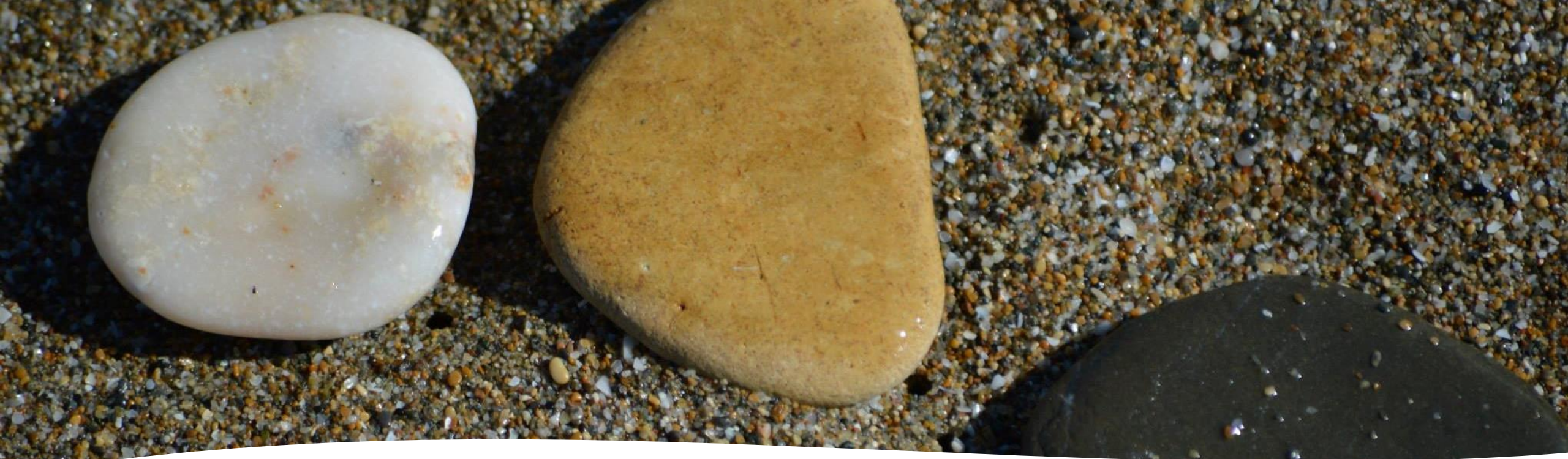
- Juhlitaan eri kulttuureita, kuunnellaan kertomus, maistetaan ruokaa, kuunnellaan musiikkia. (Näkyväksi tekemisen vaihe)
- Otetaan tervetuloitovottajaksi ihmisiä eri taustoista. Silloin he toivottavat välillä oman kieliryhmänsä edustajia tervetulleeksi myös omalla kielellänsä. (Huomioonottaminen)
- Kirkkokahveilla kukaan ei jää erikseen, vaan suomalaiset menevät istumaan samaan pöytään maahanmuuttajien kanssa. Tämä ei suurissa väkijoukoissa tapahdu itsestään, vaan vaatii järjestämistä. (Pääsy sosiaalisiin verkostoihin?)
 - *Miten tämän voisi järjestää tapahtumaan? Pitäisikö olla erillisiä tutustumispöytiä tai joidenkin erityistehtävänä vuorollaan tutustuminen ja tutustuttaminen.*
- Järjestetään tapahtuma, jossa eri kulttuurit ovat esillä, tutustutaan, pidetään kaikille avoimena. (Oikeus osallistua tasaveroisesti)
 - Lastenvaatevaihtarit
 - Ystävänäpäivätapahtuma, -ruokailu
 - Leivonta/ruoanlaittotapahtuma

Mitä tähän tarvitaan?

- Tarvitsemme radikaalia vieraanvaraisuutta.
 - Teemme jotain uudella tavalla, poikkeamme suunnitellusta
- Joudumme varmasti epämukavuusalueelle, kohtaamaan outoa, vierasta ja totutusta poikkeavaa. Keskustelulle tästä asiasta ja tunteiden jakamiselle on varattava myös mahdollisuus ja edettävä sopivin askelin.
- Vie aikaa

- Liike-elämässä menestyksellisten monikulttuuristen tiimien johtajat ovat kokeneet onnistumisen edellytykseksi yhteisen identiteetin luomisen ja yhteisen tavoitteen mielessä pitämisen.
 - Me tämän seurakunnan jäsenet
 - Kiinnitetään huomio meidän visioomme, tehtäväämme ja miten kukin voi siinä palvella, viedä sitä eteenpäin.
 - *Mitä lisäarvoa eri kulttuurien ja kieliryhmien edustajat tuovat seurakunnan tehtävän toteuttamiseen?*

Lisää aiheesta:

- Kaikkien Kansojen Koti –kirjan artikkelit:
 - S. 307, Timo Keskitalo, Vieraanvarainen seurakunta – miten vastaanotamme ja kohtaamme vieraasta kulttuurista tulleen lähimmäisen
 - S.314, Ulla Siirto, Vieraanvaraisuutta ja yhdessä elämisen taitoa käytännössä – evankelis-luterilaisten seurakuntien kokemuksia turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta
 - S. 325, Ulla Raassina, Miten maahanmuuttajataustaiset kristityt kotiutuvat seurakuntayhteisöömme?
S. 543, Yhteyttä erilaisuudessa

Luettavaksi, pohdittavaksi

- Alan Salehzadeh, 21 vuotta Suomessa eikä minulla ole yhtäkään ystävää
 - <https://salehzadeh.wordpress.com/2020/10/18/21-vuotta-suomessa-eika-minulla-ei-ole-yhtakaan-ystavaa/>
- YLE: "Mistä sä oot kotoisin?" Viisi rassistista mokaa, joilla sinäkin ehkä syrjit, vaikka tarkoitat hyvää
 - <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/10/22/mista-sa-oot-kotoisin-viisi-rassistista-mokaa-joilla-sinakin-ehka-syrjit-vaikka?fbclid=IwAR34DJs86I3yPyzIUekf1ZlBQUndLLNKYHNWqIA4xziFoHD87TtVQI-AjpA>
- YLE: "Miksi ei oteta sydämeen, miksi ei tervehditä ja kysellä kuulumisia?" – maahanmuuttajanaisten on vaikea löytää suomalaisia ystäviä
 - <https://yle.fi/uutiset/3-10783576?fbclid=IwAR1zZnuiwCzmlvZdYEJvL3mM-OhvFm6cF8WoH0JXPbEoWbettdbaF-qYitA>
- Suomalaiset jätetään ulos kotoutumisesta:
 - <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/hyvinvointiyhteiskunta/suomalaiset-jatetaan-ulos-kotoutumisesta>
- Klarenbeek, L. 2021: Relational integration From integrating migrants to integrating relations
 - <https://hdl.handle.net/11245.1/8349026f-0bfb-420d-b79e-03a91fdad3f4>

KotoDia

Koulutus, ohjaus ja mentorointi
kotouttavan diakonian tueksi

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

SATAEDU